

BESLUT OCH SKÖTSELPLAN FÖR

**MELLSTABY
NATURRESERVAT**

MÖRBYLÅNGA KOMMUN, KALMAR LÄN

2005-06-01

NATURVÅRDSFÖRVALTARE: LÄNSSTYRELSEN

Enligt sändlista

BILDANDE AV MELLSTABY NATURRESERVAT

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (SFS 1998:808) att förklara det område som avgränsas med den streckade linjen enligt bifogad karta, bilaga 1, och med de gränser som slutligen utmärks i fält, som naturreservat med föreskrifter och skötselplan enligt nedan. Reservatet omfattar 216 ha och är beläget i Mörbylånga kommun.

När detta beslut vinner laga kraft upphör Länsstyrelsens beslut 1966-08-10 om landskapsbildsskydd enligt 19 § naturvårdslagen, äldre lydelsen, att gälla.

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Mellstaby naturreservatet
Län:	Kalmar
Kommun:	Mörbylånga
Församling/socken:	Gräsgård
Topografisk karta:	3G NO
Ekonomisk karta:	3G 9i och 3G 8i
Naturgeografisk region:	14a Ölands och Gotlands alvarområden
Kulturgeografisk region:	3 Öland och sydöstmåländska slättbygden

2005-06-01

511-1073-99

Fastigheter:

S: 2 med ingående fastigheter: Gräsgård 1:1 (9,85 %),
2:1 (19,70 %), 4:1 (9,85 %), Mellstaby 1:3 (17,99 %),
2:5 (27,84 %), 4:7 (14,77 %)

Del av Löt 1:3, 1:4 och 1:6

Del av Solberga 4:5

S: 1 bestående av samfällda äldre vägar och samfälld källa
med ingående fastigheter: Löt 1:3 (25 %), 1:4 (25 %),
1:6 (25 %) och Solberga 4:5 (25 %)

Fastighetsägare:

Gräsgård 1:1, 4:1, Löt 1:3, 1:4

Gräsgård 2: 1

Mellstaby 1:3

Mellstaby 2:5

Mellstaby 4:7

Löt 1:6

Solberga 4:5

Areal:	216,4 ha
Landareal:	216,4 ha
Förvaltare:	Länsstyrelsen

Syftet med naturreservatet

Syftet med reservatet är att bevara ett varierat och betespräglat alvar med de värdefulla naturtyperna gräsmarker på kalkhällar, kalkgräsmarker, nordiskt alvar, fuktängar med blåttåtel eller starr och uppspruckna kalkstenshällmarker samt de typiska växt- och djurarter som är karaktäristiska för området i gynnsamt tillstånd.

Ändamålet ska tryggas genom att området hålls i en väl avvägd, naturvårdsinriktad beteshävd. Återkommande röjning av buskvegetation och sly ska ske för att bibehålla och i vissa delar återskapa ett glest buskbevuxet alvar, där stenmurar, fornlämningar, m.fl. spår efter äldre brukande är synliga. Typiska, hotade, sällsynta och hänsynskrävande arter som finns inom området ska ha reproducerande populationer.

Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i reservatet. Tillgängligheten för allmänheten ska styras så att störningar för flora, fauna eller bruket av markerna undviks.

Skälen för beslutet

Reservatet är ett representativt exempel på ett byalvar på sydöstra Öland, med väl bevarad kontinuitet i brukande av markslag och landskapselement. I reservatet ingår främst alvarmark omgiven av stenmurar. Ett stort antal fornlämningar finns i området.

På alvaret finns representativa vegetationstyper som alvartorräng, kalkfuktäng, ölandssolvändearvar, fårsvingelalvar samt den mer ovanliga typen kartstalvar. Vanliga arter som indikerar naturliga alvarmarker är ölandssolvända, backtimjan,

vit fetknopp, såpört, axveronika och getväppling. Bland rariteterna som förekommer i området kan nämnas timjansnyltrot (NT), dvärgkämpar (EN), sträv jordstjärna (VU), brun ängsvaxskivling (NT) och hållkarsräka (NT).

Objektet är av riksintresse för naturvård enligt 3 kap 6 § miljöbalken. Det ingår i nationell bevarandeplan för odlingslandskapet och i nätverket Natura 2000 (Stora alvaret). I länets naturvårdsprogram har området bedömts ha högsta naturvärde (klass 1).

Inom Stora Alvaret behövs särskilda åtgärder för att bevara och vårda natur- och kulturmiljön. För att bibehålla det öppna alvarlandskapet krävs aktiva åtgärder. Området förklaras som naturreservat främst för att underlätta och garantera restaurering av betesmarkerna och fortsatt skötsel, där betesdrift är ett nödvändigt moment.

Länsstyrelsen finner att förordnande om naturreservat är förenligt med mål, allmänna hänsynsregler och hushållningsbestämmelser enligt 1–4 kap miljöbalken samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen.

Länsstyrelsen har genomfört en intresseprövning enligt 7 kap 25 § miljöbalken och finner att det finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat samt att de föreskrifter som skall gälla för reservatet inte går längre än vad som krävs för att uppnå reservatets syften.

Reservatsföreskrifter

För området skall gälla de föreskrifter enligt 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken vilka anges nedan.

Föreskrifterna utgör inte hinder för de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med reservatet enligt 7 kap. 6 § miljöbalken och som är närmare angivna i fastställd skötselplan.

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att:

1. Uppföra byggnad eller anläggning.
2. Anlägga väg, parkeringsplats, campingplats eller uppställningsplats för husvagnar.
3. Uppföra vindkraftverk, mast, antenn eller liknande anordning.
4. Anlägga luft- eller markledning.
5. Anordna upplag annat än tillfälligt för jordbrukets behov.
6. Uppföra stängsel eller annan hägnad annat än för djurhållningens behov.
7. Bedriva täkt av något slag inklusive vattentäkt.
8. Borra, spränga eller gräva för annat ändamål än fäste av stängselstolpar.
9. Schakta, tippa, fylla ut eller omarrondera marken.
10. Plöja, harva eller fräsa.
11. Sprida gödselmedel, jordförbättringsmedel, kalk eller bekämpningsmedel.
12. Plantera in för trakten främmande växt- eller djurart.
13. Dämna eller invalla med undantag för redan befintliga vallar enligt gällande beslut och föreskrifter från 1982-07-09, Dnr: 11.128-4230-77.

Det är det utöver vad som annars gäller förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

14. Fördjupa befintliga vattenhål.
15. Anlägga led eller spång.
16. Anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförbar anordning.
17. Upplåta markområdet för tävlings- eller övningsändamål.

18. Utan samråd med Länsstyrelsen stödutfodra betesdjur.
19. Plantera eller så träd.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång

För att tillgodose syftet med reservatet förpliktas med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken markägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna tåla sådant intrång i området som:

1. Utmärkning av och information om reservatet.
2. Gallring, röjning, avverkning, betesdrift, uppsättning och underhåll av stängsel eller annan skötselåtgärd i syfte att bevara och utveckla naturmiljön och den biologiska mångfalden enligt fastställd skötselplan.
3. Utförande och underhåll av tillfartsvägar, parkeringsplatser, vandringsleder, rastplatser, sanitära anläggningar, informationstavlor och andra liknande anläggningar eller anordningar
4. Genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt mark- och vattenförhållanden.
5. Naturvårdsförvaltaren äger rätt att utnyttja befintliga vägar inom reservatet.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas i reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Det är utöver vad som annars gäller förbjudet att:

1. Ställa upp motorfordon, husvagn eller släpvagn annat än på särskilt anvisade vägar och platser.
2. Medföra okopplad hund eller annat lösgående sällskapsdjur.
3. Göra upp eld.
4. Jaga, döda, fånga eller skada vilda däggdjur, grod- och kräldjur eller fåglar, ta bort eller skada ägg eller bon eller på annat sätt störa djurlivet.
5. Skada eller ta bort växande eller döda träd och buskar.
6. Gräva eller dra upp växter eller växtdelar med rötterna.
7. Skada hägnader.

8. Utan samråd med Länsstyrelsen utföra insamling, undersökning eller forskning.

Föreskrifterna under C gäller inte markägare och innehavare av särskild rätt för de åtgärder som behövs för att tillgodose ändamålet med reservatet och som framgår av fastställd skötselplan för området.

Jakträttsinnehavaren disponerar jakten utan inskränkningar av föreskrifterna under punkterna 2 och 4.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftena med reservatet är bl a:

- 7 kap 28a-b §§ Miljöbalken med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område.
- 1 § Terrängkörningslagen med förbud mot körning i terräng med motordrivet fordon för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk.

Ärendets beredning

Ärendet har initierats av Länsstyrelsen som ett led i arbetet med att genomföra länets plan för säkerställande av naturvårdsobjekt.

Länsstyrelsen upptog under våren 1999 förhandlingar med markägarna till Mellstaby alvar. Länsstyrelsen har under 2000-2004 utrett områdets naturvärden, skyddsbehov och avgränsning. Ett förslag till beslut och skötselplan har utarbetats.

Berörda markägare har informerats vid möten 10/3 1999 och 14/4 2004.

Förslaget till beslut och skötselplan har remitterats till markägare och nyttjanderättshavare, myndigheter och föreningar. Yttranden har inkommit från Cementa AB, Mörbylånga Kommun samt Gräsgårds Hembygdsförening. Samtliga har ställt sig positiva till reservatsbildning. Gräsgårds Hembygdsförening har vidare lämnat synpunkter på att dämnet i Överbäcken vid framtida behov bör få underhållas för att kunna bevaras. Att dämnet får underhållas i framtiden framgår av reservatsföreskriften och gällande beslut under A13.

Fastställande av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan. Förvaltare för naturreservatet är Länsstyrelsen.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos Regeringen, miljödepartementet, se bilaga 6.

Kungörelse

Beslutet skall kungöras i länets författningssamling. Föreskrifterna enligt 7 kap 30§ miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen.

Kungörelse ska inom tio dagar från beslutsdatum införas i ortstidning. Delgivning anses ha skett den dag kungörelsen var införd i ortstidning, under förutsättning att kungörelsen var införd inom tio dagar från dagen för detta beslut.

Underskrifter

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Sven Lindgren. Vid den slutliga handläggningen av ärendet har Johan Jansson företrädare för naturskyddsfunktionen deltagit, den sistnämnde föredragande.

Sven Lindgren

Johan Jansson

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
 - 2.1. Skötselplanekarta
 - 2.1.1 Planerad informationsplats med parkering
 - 2.2. Vegetationskarta enligt Habitatdirektivets naturtyper
 - 2.3. Karta över kulturhistoriska lämningar
3. Referenslista
4. Artlista
5. Konsekvensutredning
6. Upplysning om kungörelsedelgivning/Hur man överklagar.

Sändlista

Beslutsgörande

Anders Eriksson, Kalmar, 013, 013 01 Kalmar
Bengt Johansson, Kalmar, 013, 013 01 Kalmar
Gunnar Johansson, Kalmar, 013, 013 01 Kalmar
Hans Johansson, Kalmar, 013, 013 01 Kalmar
Hans Johansson, Kalmar, 013, 013 01 Kalmar
Hans Johansson, Kalmar, 013, 013 01 Kalmar
Hans Johansson, Kalmar, 013, 013 01 Kalmar
Hans Johansson, Kalmar, 013, 013 01 Kalmar
Hans Johansson, Kalmar, 013, 013 01 Kalmar
Hans Johansson, Kalmar, 013, 013 01 Kalmar

Beslut

Anders Eriksson, Kalmar, 013, 013 01 Kalmar

Beslut

Beslutsgörande

Beslutsgörande

Anders Eriksson, Kalmar, 013, 013 01 Kalmar

Bengt Johansson, Kalmar, 013, 013 01 Kalmar

Gunnar Johansson, Kalmar, 013, 013 01 Kalmar

Hans Johansson, Kalmar, 013, 013 01 Kalmar

Hans Johansson, Kalmar, 013, 013 01 Kalmar

Hans Johansson, Kalmar, 013, 013 01 Kalmar

Hans Johansson, Kalmar, 013, 013 01 Kalmar

Hans Johansson, Kalmar, 013, 013 01 Kalmar

Hans Johansson, Kalmar, 013, 013 01 Kalmar

Hans Johansson, Kalmar, 013, 013 01 Kalmar

Hans Johansson, Kalmar, 013, 013 01 Kalmar

Hans Johansson, Kalmar, 013, 013 01 Kalmar

Hans Johansson, Kalmar, 013, 013 01 Kalmar

Hans Johansson, Kalmar, 013, 013 01 Kalmar

Hans Johansson, Kalmar, 013, 013 01 Kalmar

Hans Johansson, Kalmar, 013, 013 01 Kalmar

Hans Johansson, Kalmar, 013, 013 01 Kalmar

Hans Johansson, Kalmar, 013, 013 01 Kalmar

Hans Johansson, Kalmar, 013, 013 01 Kalmar

Hans Johansson, Kalmar, 013, 013 01 Kalmar

Hans Johansson, Kalmar, 013, 013 01 Kalmar

LÄNSSTYRELSEN
KALMAR LÄN

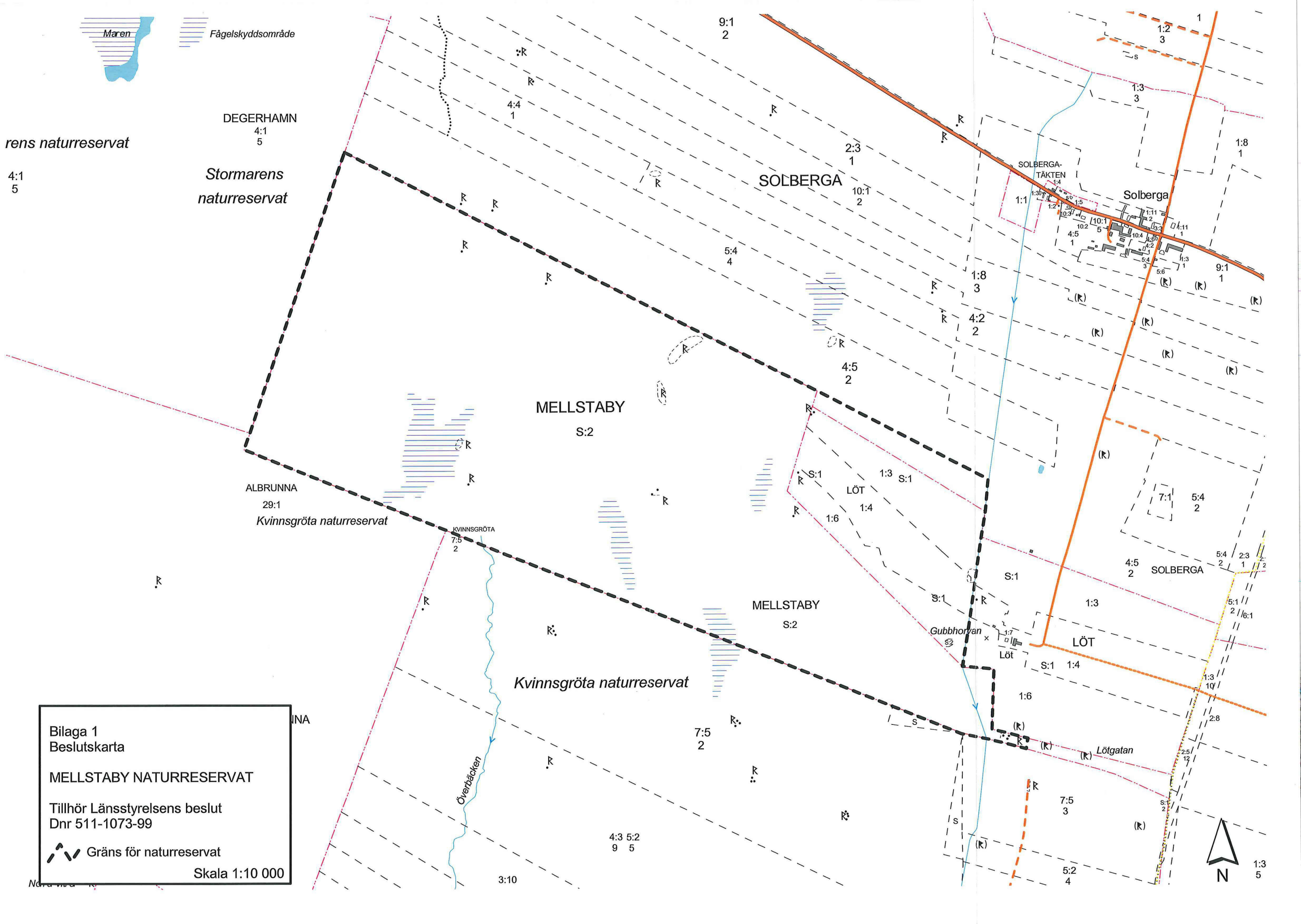
BESLUT

10 (31)

2005-06-01

511-1073-99

Örnsjö
Kommunstyrelsen 2005-06-01
Beslut nr 10 (31)
Vårhagsvägen 1
221 22
Örnsjö

Bilaga 1
Beslutskarta

MELLSTABY NATURRESERVAT

Tillhör Länsstyrelsens beslut
Dnr 511-1073-99

 Gräns för naturreservat

Skala 1:10 000

BILAGA 2

SKÖTSELPLAN FÖR MELLSTABY NATURRESERVAT

1. Syftet med naturreservatet

Syftet med reservatet är att bevara ett varierat och betespräglat alvar med de värdefulla naturtyperna gräsmarker på kalkhällar, kalkgräsmarker, nordiskt alvar, fuktängar med blåttåtel eller starr och uppspruckna kalkstenshällmarker samt de typiska växt- och djurarter som är karaktäristiska för området i gynnsamt tillstånd.

Ändamålet ska tryggas genom att området hålls i en väl avvägd, naturvårdsinriktad beteshävd. Återkommande röjning av buskvegetation och sly ska ske för att bibehålla och i vissa delar återskapa ett glest buskbevuxet alvar, där stenmurar, fornlämningar, m.fl. spår efter äldre brukande är synliga. Typiska, hotade, sällsynta och hänsynskrävande arter som finns inom området ska ha reproducerande populationer.

Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i reservatet. Tillgängligheten för allmänheten ska styras så att störningar för flora, fauna eller bruket av markerna undviks.

2. Beskrivning av området

2.1 Administrativa data

Namn	Mellstaby naturreservat
Objektnummer	08-1442
Natura 2000 beteckning	SE0330176 (Stora alvaret)
Län	Kalmar
Kommun	Mörbylånga
Totalareal (ha)	216,4 ha
Landareal (ha)	216,4 ha
Areal produktiv skogsmark (ha)	2,1 ha
Naturtyper, naturvårdsregistrets indelning:	Areal (ha)
Barrskog	2,1
Alvar	213,4
Övrig mark	0,9

Naturtyper, art och habitatdirektivets indelning:	Areal (ha)
Gräsmarker på kalkhällar (6110)	8,5
Kalkgräsmarker (6210)	41,7
Nordiskt alvar och prekambrisk kalkhällmarker (6280)	109,4
Fuktängar med blåttåtel eller starr (6410)	50,7
Uppspruckna kalkstenshällmarker (8240)	< 0,1 ha
Övrig mark (ej habitatklassat)	6,2

2.2 Naturvetenskapliga bevarandevärden

Reservatet ligger i Gräsgårds socken i sydöstra delen av Stora alvaret. Reservatet är 216 ha stort och består av Mellstabys och Löts alvarmarker. Berggrunden består av ortoceratitkalksten (Segerstadskalksten) från Mellan-ordovicium. I nordvästra delen finns det ett par mindre områden med små karstalvar med öppna sprickor. I några av sprickorna syns tydliga spår efter snäckbete (hällsnäcka och klippspolsnäcka). På de tunnaste vittringsjordarna syns ofta stenringar (även kallade frostopolygoner) som bildas genom upprepad frysning och tjällossning.

Reservatet består till största delen av öppna grusalvar i form av ölandssolvändealvar och fårsvingelalvar. Ölandssolvändealvaren är generellt helt öppna och domineras, förutom av ölandssolvända, av backtimjan, såpört, stenmalört, fältmalört, vildmorot, alvarglim och gulsporre. Här finns också lavar som masklav och snölav. Fårsvingelalvaren är mer artfattiga och här dominerar gräsen fårsvingel, krypven, storven och bågsvingel. Mellan grästuvorna kan man finna arter som blåfibblor, ögontröst, brunört och knutnarv. Där jordarna är som tunnast (< 1 cm) växer bl a vit fetknopp, luddlosta, alvarfibbla, alvargräslök och knölgröe.

Inom reservatet finns flera låga moränryggar med torrängsvegetation. Karakteristiska arter för denna vegetationstyp är ängshavre, solvända, vildlin, gulmåra, liten blåklocka, stor fetknopp, fältvedel, lundtrav, flentimotej, jordtistel och gråfibbla.

I de lägre partierna finns alltifrån helt öppna fuktängar till mer eller mindre täta fuktängar som vuxit igen med ölandstok. Exempel på arter som växer i fuktängarna är arter som hirsstarr, rödklint, majviva, ängsvädd, älvväxing och ältranunkel.

I den östra delen av reservatet ligger två björkdungar i en fuktsänka med mycket tok i buskskiktet. Stora delar av björkdungarna är igenväxta men här finns även mindre öppna gläntor och stråk med en fin fuktängsvegetation.

I den centrala delen av reservatet finns en större talldunge. Talldungen, även kallad "Mellstabydungen" som planterades mellan 1910-11 har en varierad struktur och åldersfördelning. Den äldre skogen i dungen östra del uppvisar en fin luckighet med inslag av vindpinade krokiga tallar samt inslag av döda träd och lågor. Bland övriga träd och buskar i talldungen kan nämnas arter som björk, gran, oxel, en och fläder.

Västra delen av reservatet präglas till stor del av Överbäcken som rinner söderut genom området. Bäckens omges av frisk- och fuktängar som bitvis håller på att växa igen med framförallt tok. I södra delen av reservatet gjordes en fördämning av Överbäcken på 1970- talet. Här finns sedan dess ett öppet kärr som håller vatten året runt. Kärrat är inte bara en viktig drickplats för betesdjuren utan även ett värdefullt område för rastande och häckande fåglar. Exempel på arter som förekommer i området är sydlig kärrsnäppa, rödspov, rödbena, ljungpipare och större strandpipare. Längs kanterna av kärrat växer arter som smultronklöver, alvaragnsäv, gäddnate och flocksvalting.

Ett flertal rödlistade arter finns i området. Exempel på rödlistade svampar är bl a sträv jordstjärna (VU), brun ängsvaxskivling (NT) och gul rotskål (NT). Bland rödlistade kärlväxter kan nämnas arter som alvarmalört (NT), timjansnyltrot (NT) och alvarglim (NT). Exempel på rödlistade djur i området är rosenvingad gräshoppa (VU) och hållkarsräka (NT).

2.3 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

Reservatet ligger inom Mellstabys och Löts utmarker i Gräsgård socken, och tillhör Stora alvaret. Människan och hennes betesdjur har präglat det Öländska landskapet de senaste 5000 åren. Detta gäller inte minst Stora alvaret som alltsedan stenålderns använts som betesmark för människans boskap.

I området finns många fornlämningar som belyser denna kontinuitet i bebyggelse- och markanvändning. Strax nordöst om reservatet har man tillvaratagit flera fynd efter en stenåldersboplats (Raä nr 175 Gräsgårds sn). Till de äldsta synliga spåren i reservatet hör flera gravar, från brons-/järnålder. De är lokaliserade till de låga moränryggarna eftersom det troligen var de platser som minst riskerade att översvämmas vid högt vattenstånd.

På Öland finns omfattande lämningar efter järnåldersbebyggelse i form av husgrunder och stensträngar. Stensträngarna är rester efter hägnader som band samman de olika gårdarna i byn, och som inhägnade åker-, ängsytor, boskapsfällor, fägator (till utmarken) etc. Dessa husgrunds- och stensträngssystem är från äldre järnålder, en tid då Öland var rikt och tätt befolkat och boskapsuppfödning var en viktig del av uppehållet. I reservatets sydöstra del finns det rester efter sådan järnåldersbebyggelse, i form av husgrunder och en

stensträng. Lämningarna visar att det sannolikt legat en gård eller by på denna plats (för ca 2000 år sedan), vars övriga delar dock försvunnit i samband med senare uppodling.

Under äldre järnålder antas alvaret ha nyttjats hårt för bete, vedfångst och slåtter vilket resulterade i ett betespräglat landskap, mer eller mindre utan träd och buskar. Efter järnåldern växlar alvarets utnyttjande med den varierande graden av befolkning av alvarbyarna. Under epoker då alvarbyar övergavs kom de delar av alvaret med tjockare jordar att växa igen. De tunna alvarjordarna (t ex grus- och hållmarksalvar) hade dock förblivit öppna, även utan bete, ända sedan inlandsisen drog sig tillbaka för ca 12 000 år sedan. När befolkningen åter ökade (t ex under vikingatiden och medeltiden) blev alvaret mer öppet igen.

Mellstaby, radbyn och indelningen i inägor och utmark, tillkom på medeltiden. Det äldsta skriftliga belägget för Mellstaby härrör från 1539 ("Medelstaby"). Under 1540-talet bestod Mellstaby av 4 hemman, varav ett skattehemman och tre frälseägda hemman. År 1550 upptas i Ebba Eriksdotters jordebok två "illa byggda gårdar" som båda ligger längst norrut i byn. Jorden till gårdarna uppges bestå av lerjord och svartmylla och ängen gav 14 vinterlass hö per gård. En tredje gård ligger mitt i byn och är "passligt byggd". Gårdarna saknar skog och har skarpt (dvs svagt, dåligt) mulbete. Vid den här tiden och fram till den s k utmarksdelningen fanns inga gränser i utmarken och den brukades gemensamt av byar och gårdar.

Från ca 1569 fram till 1801 var hela Öland kunglig jaktpark (djurgårdsinrättningen). Detta innebar bl a att all jakt och vedtäkt var förbjuden, men troligen var det tillåtet att samla buskar och ris på alvaret. 1811–1819 fördelades alvaret och andra utmarker mellan socknar och byar, den s k utmarksdelningen.

Vid tidpunkten för enskiftet av utägorna i Mellstaby, år 1819 (fastställt 1822), ägdes och brukades området gemensamt av byarna Mellstaby och Gräsgård och betecknades Västra marken. Till de gemensamma utägorna hörde även Östra marken, ett område mellan alvaret och bebyggelsen i Gammalsby och Mellstaby, som även innefattande inhysesplanen (jfr malmbebyggelsen nordväst om byn). Vid enskiftet skiftades Östra marken, vilken betecknades som god betesmark. Däremot beslöt man att undanta alvarmarken, dvs Västra marken från skiftet och fortsätta bruka den samfällt:

"Den del av utmarken som är belägen väster om Löth och Kvinnsgröta odalägor består av så svag alvarmark och avlägsenhet att densamma icke kan jämföras med och indelas med marken uti Lotorne (Östra marken), varför denna utmark därifrån nödvändigt måste uteslutas, och som densamma i övrigt omöjligen anses kunna hägnas mellan blivande lotter, beslöto samtliga delägare att låta denna mark förbliva till gemensamt begagnande för byns fårskatt; vartill förrättningsmännen funno så mycket mera skäl att samtycka som mellanhägnader i denna mark skulle kosta mera än värdet å marken, och således förorsaka

delägarna kännbar kostnad utan minsta belåtenhet, varför ägilotterne deri skulle bli högst oformliga”

En annan samfällighet som fick kvarstå var vägar och gator ledandes till det gemensamma alvarskiftet, dvs ”dagens” S:1. Skifteskartan ger en del vidare beskrivning av Västra marken. Till exempel gick området närmast Lötgatan under beteckningen Hembiten, och alvarmarken väster härom ansågs ”nästan oduglig”. Marken intill Hyllerör beskrivs som stenig och öster om Öfverbäcken ”svag alvarmark”. Ett annat delområde intill bäcken uppges vara stenig och tufvig. Och så vidare. Lantmätaren har också ritat in tre rösen, vars läge överensstämmer med Raä nr 14 (gravfält), 15 (gravfält varav 1 röse) och 10 (röse).

Allmänt kan sägas att på 1800-talet utnyttjades alvaret hårdare än någonsin. Befolkningen på södra Öland var alltför stor och allt togs till vara. Mot slutet av århundradet flyttade en stor del av befolkningen från landsbygden till städerna och många utvandrade till Amerika. Många alvarbyar lades öde, alvarhorvor lades för fåfot och igenväxningen tog fart på nytt. Enligt jordbruksräkningen 1927, framgår att det i Gräsgårds socken detta år fanns 213 hästar (> 3 år), 73 unghästar och föl, 2 oxar, 3 tjurar, 453 kor, 417 ungnöt och kalvar samt 127 får och lamm. Detta kan jämföras med motsvarande siffror från 1981; 3 hästar (> 3 år), 2 unghästar och föl, 377 kor, 414 kvigor, tjurar och stutar, 401 kalvar (< 1 år) samt 421 får och lamm. I Gräsgårds socken ingår, förutom Solberga, även byarna Torngård, Gammalsby, Mellstaby, Kvinnsgröta, Gräsgård, Eketorp och Össby.

Idag betas alvaret av nötkreatur, häst och får. Fåren betar ett ca 3 ha stor betesfälla i den nordöstra delen av reservatet. Den övriga delen av reservatet betas idag av ca 40 nötkreatur samt ett fåtal hästar i en och samma betesfälla.

2.4 Kulturhistoriska bevarandevärden

Mellstaby naturreservat ligger helt inom världsarvet Södra Ölands odlingslandskap. Inom reservatet finns det höga kulturhistoriska värden med flera tidsskikt. Dessa belyser väl den långa och kontinuerliga hävd som präglar Ölands Stora alvar och som varit ett av motiven för världsarvets tillkomst. Reservatet ligger också delvis inom riksintresse för kulturmiljövården K 4 Gräsgård – Segerstad.

Utmarkerna, i detta fall alvarmark, är en betydelsefull del i byns traditionella uppdelning i bebyggelse, inägor (åker och äng) och utmark (för bland annat bete). Tack vare att även utmarkerna fortfarande hävdas på traditionellt sätt bevaras viktiga historiska, rumsliga strukturer. Den rika hävdgynnade floran är i sig ett betydelsefullt kulturarv, som väl visar på hur en långvarig beteshävd präglar området.

Inom reservatet finns ett stort antal gravar, både friliggande och i form av mindre gravfält (Raä nr 9-12, 14-15, 18-19, 23, 77, 140 Gräsgård sn). Gravarna utgörs av rösen och stensättningar från brons-/järnålder. Namn som "Norra Hyllerör" är kopplat till fornlämningar i området. Längst ned i sydöst ska det också enligt RAÄ:s fornminnesregister finnas några husgrunder och en stensträng (Gräsgård sn Raä nr 119).

I äldre tider genomkorsades alvaret av en mängd mer eller mindre betydelsefulla vägar. I norra delen av området finns en fin hålväg som löper från nordväst och ner i riktning mot Löt (Raä nr 138 S Möckleby sn). Även i söder finns en hålväg som ansluter till det fossila vägsystem som är registrerat på Kvinnsgrötas marker (Kvinnsgröta nr 10 Vägar och vaktarkojor).

Inom reservatet finns flera mindre kalkstenbrott som belyser ett annat resursnyttjande av området. När djurgårdsinrättningen upphörde vid början av 1800-talet kom alvarmarkerna genom olika skiftesreformer att delas upp mellan de olika byarna. Därmed uppstod ett behov av att bygga hägnader av mer bestående karaktär, inte bara med syfte att vara stängsel för betesdjuren, utan även för att tydligt markera gränser mellan byar, gårdar och deras marker. Mot denna bakgrund bör man antagligen se de många och ofta ganska små kalkstensbrotten ute på de öppna alvarmarkerna. Som en följd av skiftena fick vi de raka och ibland milslånga stenmurar som idag utgör ett karaktärsdrag för de öländska alvarmarkerna. Reservatets begränsning markeras också till största delen av raka och regelbundna kalkstensmurar. Muren i den västra kanten är en del av Mittmuren; den ca 3,5 mil långa stenmur som skär tvärs genom Stora Alvaret och utgör skiljegräns mellan byarna på den östra och den västra sidan. Stenmursbyggandet på Stora Alvaret var troligen som mest intensivt under det sena 1800-talet och ett stycke in på 1900-talet.

I reservatets östra gräns löper en kanal, tillkommen ca 1940 i samband med utdikning av sankmarker kring Träby och Solberga. På ett par ställen över kanalen finns stenvalvbroar, uppförda i samband med kanalgrävningen (Raä nr 120, 138 Gräsgård sn).

2.5 Intressen för friluftslivet

Reservatet utgörs av ett representativt alvar i den sydöstra delen av Stora alvaret. Reservatet ligger ca 1 km söder om den allmänna vägen 930 som går mellan Södra Möckleby och Torngård. Reservatet är varierat med olika tjocka jordlager och fuktighetsgradienter vilket också återspeglas i markernas skiftande och artrika växtsamhällen. På de låga moränryggarna i reservatet återfinns flera vackert belägna fornlämningar i form av friliggande gravrösen och gravfält.

Parkerings och informationsplats för Mellstaby naturreservat planeras på fastighet Gräsgårdsbrottet 1:1 strax norr om väg 930. Parkeringsplatsen kommer även att

fungera som informationsplats för övriga reservat i området. De övriga reservaten är Solberga, Stormaren och Möckleby-Gårdstorp.

I anslutning till Mellstaby naturreservat ska enkla stängselövergångar anordnas och en informationstavla ska sättas upp i reservatets sydöstra del. Området är som helhet lättgången.

3. Generella råd och riktlinjer

3.1 Bete

Alvarmarkerna ska hävdas årligen genom bete. Alvartorrängarna ska vid betessäsongens slut vara väl avbetade och kalkfuktängarna ska vara tydligt betespåverkade. Sambete med nötkreatur och får eller hästar ger mycket goda förutsättningar för att få en jämn avbetning av framförallt tok och lövsly. Generellt rekommenderar riktlinjerna för alvarbete en djurenhet ("d.e.", motsvarar ett vuxet djur av mjölkkras) per 6–10 hektar. Dagens betestryck ligger mellan 0,1 och 0,2 d.e./hektar vilket ger ett bra resultat.

Djuren får ej stödutfodras i området under normala förhållanden. Om behov av stödutfodring finns ska samråd ske med Länsstyrelsen.

3.2 Restaurering av alvarmarker

Vid restaurering bör man prioritera de minst igenväxta delarna där det fortfarande finns grässvål/örtflora mellan buskar och träd. Vid större restaureringsåtgärder är ett ökat bete nödvändigt. Om det råder brist på djur bör restaurering inte ske. Inga restaureringsåtgärder bör utföras under fåglarnas häckningstid, d v s mitten av april – juli.

Föryngringsplantor av löv- och barrträd bör alltid röjas bort och endast enstaka träd eller trädgrupper bör sparas. De enstaka träd som sparas bör vara gamla och/eller ha en utpräglad alvarkaraktär som t ex vindpinade tallar och rotsläende s.k. krypgranar. Boträd ska alltid sparas. Grupper med träd kan lämnas som skydd för betesdjuren.

I samband med röjning ska röjningsavfallet tas om hand. Om det är möjligt att forsla bort avfallet utan att det uppstår körskadorna ska detta ske i första hand. I annat fall ska det samlas ihop och brännas på platsen, t ex på röjda områden som saknar grässvål. Bränning får inte ske så att fornlämningar, stenmurar eller berghällar skadas och bör utföras på vårvintern eller senhösten under kontrollerade former.

Bränning som en del av restaureringsarbetet bör endast ske i enstaka fall i fuktiga marker med täta tokbestånd. Vid bränning sker ofta en kraftig gödslingsseffekt och oönskade arter som tistlar och backskäfting kan få en stor spridning. De bestånd

som ska brännas ska vara väl avgränsade och väderlek och årstid ska vara lämplig (svag vind, helst vårvinter). Brandmyndigheten ska alltid informeras i samband med bränning. De avbrända buskar och träd som blir kvar efter bränning ska röjas bort så snart som möjligt och området ska betas samma säsong. Bränning får inte ske av större områden än man har möjlighet att röja och beta direkt efteråt.

3.3 Transporter

Motorfordon inom naturreservatet får endast användas i det fall det är nödvändigt för djurhållningen eller övrig skötsel av markerna och då i första hand på alvartorrängar med tät grässvål och bara hållmarker utan mossor och lavar. Hållmarker och grusalvar med mossor och lavar är mycket känsliga områden och ska i möjligaste mån undvikas för transporter. Transporterna ska i största möjliga mån ske på frusen mark.

3.4 Stenmurar

Befintliga stenmurar ska så långt det är möjligt användas som hägnader. Om murarna inte räcker till bör de kompletteras med t ex elhågn som anläggs över eller så nära muren som möjligt, så att ingen obetad zon uppstår. Kompletterande stängsel bör planeras så att det håller djuren hägnade från båda håll för att undvika dubbla hägn. Träd- och buskvegetation som hotar att rasera en mur ska tas bort.

3.5 Fornlämningar

Fornlämningar bör som regel röjas fria från träd och buskar, dels för att göra dem synliga men också för att de tar skada av vegetationen. Om maskiner används vid röjning är det viktigt att tänka på att inte köra på eller i direkt anslutning till fornlämningen. Man ska aldrig rycka eller dra upp buskar och träd med rötterna i en fornlämning. Stubbarna ska vid röjning göras så låga som möjligt. Ris och annat avfall får inte eldas på eller i anslutning till fornlämning. Det är i lag förbjudet att ta bort, gräva ut, täcka över eller på annat sätt ändra eller skada en fast fornlämning.

3.6 Flora- och faunavård

Ängshöken har sin huvudförekomst i Sverige på Öland. Strax nordost om reservatet finns flera konstaterade häckningar av ängshök under en längre tid. På Mellstaby naturreservat finns än så länge inga konstaterade häckningar, men det är viktigt att hänsyn även tas utanför befintliga häckningsplatser och att lämpliga och potentiella häckningsbiotoper sparas vid röjningar. Ängshöken behöver högre vegetation, som t ex bestånd av tok eller ag, för att häcka. Därför är det viktigt att tokområden av olika ålder sparas vid röjningar, och att kända boplatser sparas men röjs från högre träd som fungerar som utkiksplatser för boplundrande fåglar.

Hänsyn ska även tas i enlighet med det åtgärdsprogram som är under framtagande för arten.

Den sydliga kärrsnäppan förekommer inom reservatet. Den sydliga kärrsnäppan är knuten till hävdade, kortvuxna och blöta gräsmarker. I anslutning till häckningsplatser är det viktigt att avlägsna högre träd och buskar (minskat utbud av bo- och spaningsplatser för t.ex. kråka). Riktad avskjutning av räv som återkommande födosöker i den sydliga kärrsnäppans häckningsområde kan också ge resultat. Hänsyn ska även tas i enlighet med det åtgärdsprogram som är under framtagande för arten.

Ingen särskild hänsyn utöver reservatsbeslutets föreskrifter behöver tas för de övriga rödlistade arterna i nuläget, förutsatt att markanvändningen även i framtiden förblir bete.

4. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet är ett skötselområde som i sin tur är indelat i sju delområden. Avgränsningen av skötsel- och delområden framgår av bifogad skötselplanekarta, bilaga 2.1.

Bevarandemålen för hela reservatet finns samlade under rubriken 4.2.

4.1 Skötselområde 1 (216,4 ha)

Delområde 1:1 (3,1 ha)

Beskrivning:

Området är en del av en betesfälla som sträcker sig norr och österut utanför reservatsgränsen. Fällan som betas av får består till största delen av en helt öppen fuktäng där älväxing dominerar i fältskiktet. Jordlagret är i huvudsak tunt i området och blottor med bar jord finns på flera platser. Skötselområdet avgränsas av stenmurar i alla riktningar förutom i öster där den grävda kanalen utgör gräns.

Skötselåtgärder:

- Årligt bete för att bevara en helt öppen fuktäng utan buskar och träd av igenväxningskaraktär.

Delområde 1:2 (28,1 ha)

Beskrivning:

Området består till största delen av öppna grusalvar i form av ölandssolvändealvar och fårsvingelalvar. Delområdet är helt öppet förutom enstaka buskar och träd som tok, en, slån och oxel samt ett mindre tokbuskbestånd i norr. Östra delen av området domineras av fuktängar. I delområdet finns flera mindre kalkstensbrott som belyser tidigare behov av hägnader. I området finns tre stentippar, varav en större med pålagrat skrotmaterial, samt ett vattenhål. Östra delen avgränsas till stor del av en grävd kanal med tre stenvalvsbroar varav den södra är raserad. I övrigt avgränsas området av stenmurar samt fuktäng i väster.

Skötselåtgärder:

- Årligt bete för att bevara ett öppet betespräglat alvar utan buskar och träd av igenväxningskaraktär.
- Underhållsröjning vid behov.
- Det pålagrade skrotmaterialet på den större stentippen ska fraktas bort av markägaren.

Delområde 1:3 (73,8 ha)

Beskrivning:

Området domineras av torr- och fuktängar där igenväxningen av tok bitvis är kraftig. Flera partier med tok har tidigare röjts inom ramen för miljöstödet. Några av de mer igenväxta partierna har dock ritats bort och ingår inte i miljöstödet under perioden fram till 2005.

Den östra delen av området består av en fuktsänka där det finns två björkdungar med mycket tok i buskskiktet. Stora delar av björkdungarna är igenväxta men här finns även mindre öppna gläntor och stråk med arter som älväxing, blåtåtel, ängsvädd och ängsstarr. I den norra delen av den nordligaste björkdungen finns ett vattenhål bevuxet med sjöfräken.

De centrala delarna av området har en mosaikartad karaktär med fårsvingelalvar, vätar med öppen kalkbleke, torrängar, friskängar och fuktängar. I södra delen har fuktängar med igenväxande tokpartier delvis röjts fram. Här finns även två mycket täta partier med tok som har ritats bort och som inte ingår i miljöstödet under perioden fram till 2005.

I norra delen av området finns en fin hålväg som löper från nordväst och ner i riktning mot Löt.

Västra delen av delområdet karaktäriseras till stor del av en låg moränrygg med torrängsflora och omgivande fuktängar. Längs med höjdryggen finns ett flertal stensättningar, rösen och i norra delen ett större gravfält som tidigare röjts fram. På höjdryggen växer arter som ängshavre, solvända, krutbrännare och alvarmalört. Sydväst om talldungen (delområde 1:4) ligger en fin och helt öppen fuktäng som översvämmas vid höga vattenstånd. Norr om fuktängen har stora röjningsinsatser gjorts där man öppnat upp tidigare helt igenväxta partier med framförallt tok.

I östra delen av delområdet ligger flera fornlämningar varav två rösen som delvis är beväxta med slån och en.

Skötselåtgärder:

- Årligt bete
- Röjning av igenväxande partier med tok.
- Röjning och underhållsröjning av framför allt tok och björk i redan befintliga luckor i björkdungarna i delområdets östra del, samt skapa nya mindre luckor och gator för att förhindra att björkdungarna växer igen i övriga delar.
- Underhållsröjning av buskar och träd kring talldungen för att begränsa talldungens utbredning.
- Underhållsröjning för att hålla fornlämningar i området fria från buskar och träd.

Delområde 1:4 (2,1 ha)

Beskrivning:

Delområdet består av en tallskog, även kallad "Mellstabydungen" som planterades 1910-11. Tallskogen har en varierad struktur och åldersfördelning. Den äldre skogen i dungens östra del uppvisar en fin luckighet med inslag av vindpinade krokiga tallar samt inslag av enstaka döda träd och lågor. Bland övriga träd och buskar i talldungen kan nämnas arter som björk, gran, oxel, en och fläder. I anslutning till den äldre skogen har flera hotade svampar påträffats med arter som gul rotskål (*Sowerbyella imperialis*, NT), rödbrun jordstjärna (*Geastrum rufescens*, NT), sträv jordstjärna (*Geastrum berkeleyi*, VU) och slemvaxskivling (*Hygrocybe glutinipes*, NT).

Skötselåtgärder:

- Markägaren förfogar fritt över områdets skötsel.

Delområde 1:5 (41,6 ha)

Beskrivning:

Delområdet består till största delen av ett helt öppet grusalvar med omväxlande solvändealvar och fårsvingelalvar. Här växer förutom solvända och fårsvingel, t.ex. backtimjan, spåtistel och vildlin. Här förekommer även flera sällsynta och hotade arter som purpurkniprot och de rödlistade arterna alvarglim (*Silene uniflora ssp. Petraea*, NT) och timjansnyltrot (*Orobanche alba*, NT). Genom området sträcker sig en fin hålväg som fortsätter ner över Kvinnogrötas alvarmarker.

Skötselåtgärder:

- Årligt bete för att bevara ett öppet betespräglat alvar utan buskar och träd av igenväxningskaraktär.

Delområde 1:6 (26,3 ha)

Beskrivning:

Området består till största delen av ett tunnjordigt fårsvingelalvar med spricksträngar med grusalvar emellan. Alvaret är helt öppet med undantag för enstaka hobbar med tok och en. Delområdet präglas i övrigt till stor del av Överbäcken som rinner söderut genom området. Bäckens omges av frisk- och fuktängar som bitvis håller på att växa igen med framförallt tok.

I södra delen av området dämades Överbäcken på 70- och 80-talet. Här finns sedan dess ett öppet kärr som håller vatten året runt. Fördämningsvallen ligger i den södra och östra delen av kärret. I norra och västra delen är det en flack övergång till fastmarksvegetation. I den västra och södra delen av kärret är det nästintill helt öppet. I den norra och östra delen av kärret har det tidigare vuxit en hel del tok, en och björk. Under hösten 2004 rörde länsstyrelsen genom Life-projektet "Strandängar och våtmarker i det öländska odlingslandskapet" fram öppna ytor och avverkade potentiella träddungar kring kärret för att gynna häckande fåglar i området.

Exempel på arter som förekommer i anslutning till kärret är sydlig kärrsnäppa, rödspov, rödbena, lungpipare och större strandpipare. Längs kanterna av kärret växer arter som smultronklöver, alvaragnsäv, gäddnate och flocksvalting.

Öster om kärret och Överbäcken sträcker sig en låg moränrygg i nordsydlig riktning. På moränryggen finns en stensättning i norra respektive södra delen.

Skötselåtgärder:

- Årligt bete för att bevara ett öppet betespräglat alvar utan buskar och träd av igenväxningskaraktär.
- Röjning av framförallt tok i fuktängarna samt träd, såsom björk och tall som etablerat sig i området.
- Underhållsröjning för att hålla fornlämningar i området fria från buskar och träd.

Delområde 1:7 (41,6 ha)

Beskrivning:

Området består till större delen av ett öppet solvände- och fårsvingelalvar. Tok förekommer i huvudsak glest spritt i fuktiga sänkor och sprickor. I norra delen finns flera mindre karstområden, med snäckbetade sprickor. I sprickorna växer bland annat oxel, tok, slån, murruta, fältmalört, getrams och svartbräken. Området avgränsas i väster av mittmuren som bildar gräns mellan socknarna i öster och väster. I den mellersta och norra delen har träd bland annat björk och tall börjat etablera sig i områden som i huvudsak är beväxta med tok och en.

Skötselåtgärder:

- Årligt bete för att bevara ett öppet betespräglat alvar utan buskar och träd av igenväxningskaraktär.
- Underhållsröjning och röjning av tok och en.
- Röjning av träd såsom björk, tall och gran som etablerat sig i området.

4.2 Bevarandemål för Mellstaby naturreservat

Bevarandemål för prioriterade naturtyper

Det övergripande målet är att bevara och skapa förutsättningar för den mosaik av vegetationstyper som är kännetecknande för välhävdade öländska alvarmarker.

Det innebär att:

- ▶ Utbredningen av naturtypen kalkgräsmarker (6210) ska vara minst 40 ha.
- ▶ Utbredningen av gräsmarker på kalkhällar (6110) ska vara minst 8 ha.
- ▶ Utbredningen av naturtypen nordiskt alvar och prekambrisk kalkhällmarker (6280) ska vara minst 109 ha.
- ▶ Utbredningen av naturtypen fuktängar med blåtåtel eller starr (6410) ska vara minst 50 ha.

Bevarandemål för prioriterade arter

Det övergripande målet är att skapa gynnsam bevarandestatus för arter som är representativa för växt- och djursamhällen i öländska alvarmarker. Det innebär att:

- ▶ Rödlistade växter som alvarmalört, ölandssolvända, dvärgkämpar, timjansnyltrot och alvarglim ska bevaras i föryngrande populationer.
- ▶ Minst ett ängshöksrevir ska finnas i området.
- ▶ Sydlig kärrsnäppa och ljungpipare ska häcka i reservatet.
- ▶ Roseningad gräshoppa ska bevaras i minst en föryngrande population.

5. Friluftsliv och turism

Det övergripande målet för friluftslivet är att området ska kunna utnyttjas för rekreation och natur- och kulturupplevelser i den mån detta inte strider mot de biologiska bevarandevärdena. Utgångspunkten är att området ska kunna utnyttjas utifrån de naturgivna förutsättningarna.

6. Tillsyn, dokumentation och uppföljning

6.1 Dokumentation av skötselåtgärder

Naturvårdsförvaltaren ska dokumentera var och när åtgärder utförts, vem som utfört åtgärderna, kostnad samt finansiering.

Betetrycket i området ska dokumenteras årligen genom att länsstyrelsen skickar ut blanketter till berörda brukare. Brukaren rapporterar då bl a djurslag, djurantal och vilken period området betats.

6.2 Biologisk dokumentation och inventeringar

Länsstyrelsen ansvarar för att biologisk dokumentation och inventeringar utförs.

6.3 Uppföljning av bevarandemål

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemålen sker. Denna uppföljning sker till stor del i samarbete med brukarna. I blanketten för uppföljning av betetryck (se 6.1) finns flera frågor som behandlar skötseln och gott om utrymme att ange egna iakttagelser.

Länsstyrelsen ansvarar för att den biologiska uppföljningen sker så att bevarandemålen för reservatet uppnås.

Uppföljning ska ske i reservatet bl a avseende:

- Vegetationstypernas artsammansättning och utbredning.
- Täckningen av buskar och träd.
- Inventering av ängshök, sydlig kärrsnäppa, ljungpipare och rosenvingad gräshoppa.

Metodik och frekvens för uppföljningen ska ske i enlighet med den uppföljningsplan som ska tas fram för länets skyddade områden.

7. Kostnader och finansiering

Markägaren/brukaren svarar för kostnader i samband med betesdrift, uppsättning och underhåll av stängsel, uttransport av gagnvirke. Brukare som erhåller miljöstöd står för röjning av områden som ingår i alvarplanens röjningsbeting, underhållsröjning liksom övriga åtaganden som ingår i miljöstödsbeslutet.

Gallring, röjning och övrig skötsel av träd- och buskskikt, delar av kostnaden för stängsling, uppförande och underhåll av anordningar för friluftslivet, framställning och utplacering av informationsskyltar, utmärkning av reservatets gräns, tillsyn och uppföljning bekostas av staten via vårdanslag eller särskilda projektmedel för förvaltning och restaurering så länge inte annan ersättning utgår för detta. Gagnvirke vid avverkningar tillfaller markägaren.

8. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Vem	Prioritet	Finans
Betesdrift	Årligen	Hela reservatet	Brukaren	1	Miljöstöd
Avverkning av träd	Ettappvis	Gräsmarker, alvar och fornlämn- ingar	Lst, brukare som har röj- beting i alvarplan	2	Vårdanslag, projektmedel, miljöstöd
Röjning av buskar	Ettappvis	Gräsmarker, alvar och fornlämn- ingar	Lst, brukare som har röj- beting i alvarplan	2	Vårdanslag, projektmedel, miljöstöd
Underhållsröjning	Regelbundet	Gräsmarker, alvar och fornlämn- ingar	Brukare som erhåller miljöstöd	1	Miljöstöd
Gränsmarkering	2005-2006	Reservats- gräns	Lst	2	Naturvårds- verket
Informations- tavlor	2005	Se punkt 2.5	Lst	2	Vårdanslag, Projektmedel
Informationsplats med parkering	2005	Se punkt 2.5	Lst	2	Vårdanslag, Projektmedel
Borttransport av skrotmaterial på stentipp	2005-2006	Delområde 1:2	Markägaren	1	Markägaren
Uppföljning av skötselåtgärder	Årligen	Hela reservatet	Lst	1	Vårdanslag, projektmedel
Uppföljning av bevarandemål	Regelbundet enl. skötselplan och uppfölj- ningsplan för länet	Berörda naturtyper och arter	Lst	1	Vårdanslag, projektmedel

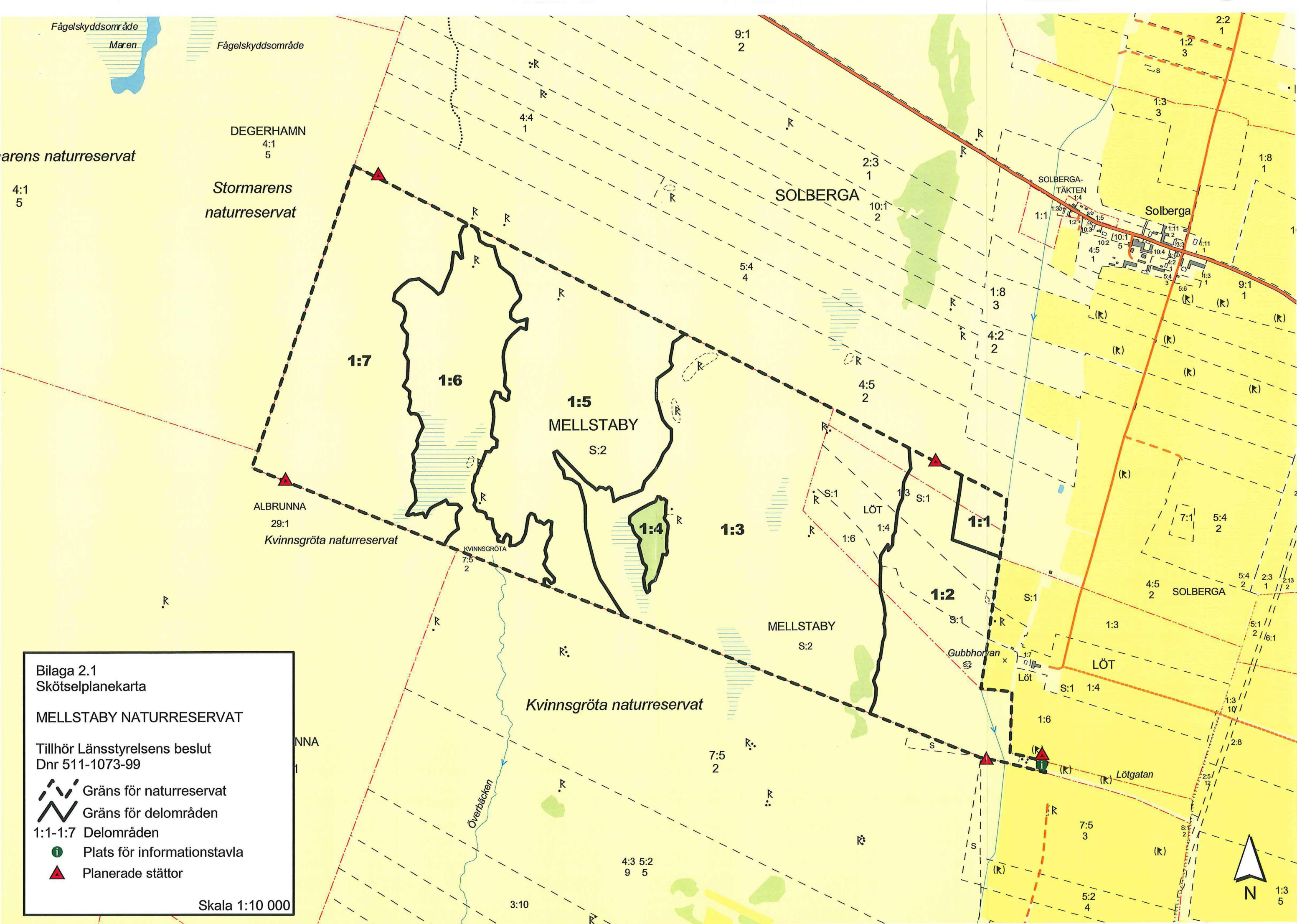
Prioritering: 1. Högst, 2. Hög, 3. Lägre

Bilaga 2.1 Skötselplanekarta

Bilaga 2.1.1 Planerad informationsplats med parkering

Bilaga 2.2 Vegetationskarta enligt Habitatdirektivets naturtyper

Bilaga 2.3 Karta över kulturhistoriska lämningar

Bilaga 2.1
Skötselplanekarta

MELLSTABY NATURRESERVAT

Tillhör Länsstyrelsens beslut
Dnr 511-1073-99

- Gräns för naturreservat
- Gräns för delområden
- 1:1-1:7** Delområden
- Plats för informationstavla
- Planerade stättor

Skala 1:10 000

PILEKULLA

1:10

: R
R

GRÄSGÅRDS-
BROTET

1:1

DEGERHAMN

4:83
5

Tingstenen

1:6

LEBY

3:7

1

mråde

HAMN

ns

vat

1:7

1:6

MELLSTABY

S:2

RUNNA

9:1

Bilaga 2.1.1

Planerad informationsplats med parkering

MELLSTABY NATURRESERVAT

Tillhör Länsstyrelsens beslut

Dnr 511-1073-99

Gräns för naturreservat

Gräns för delområden

Planerad informationsplats med parkering

Skala 1:10 000

10:1
3

9:1
2

: R
R
4:4
1

2:3
1

SOLBERGA

10:1
2

5:4
4

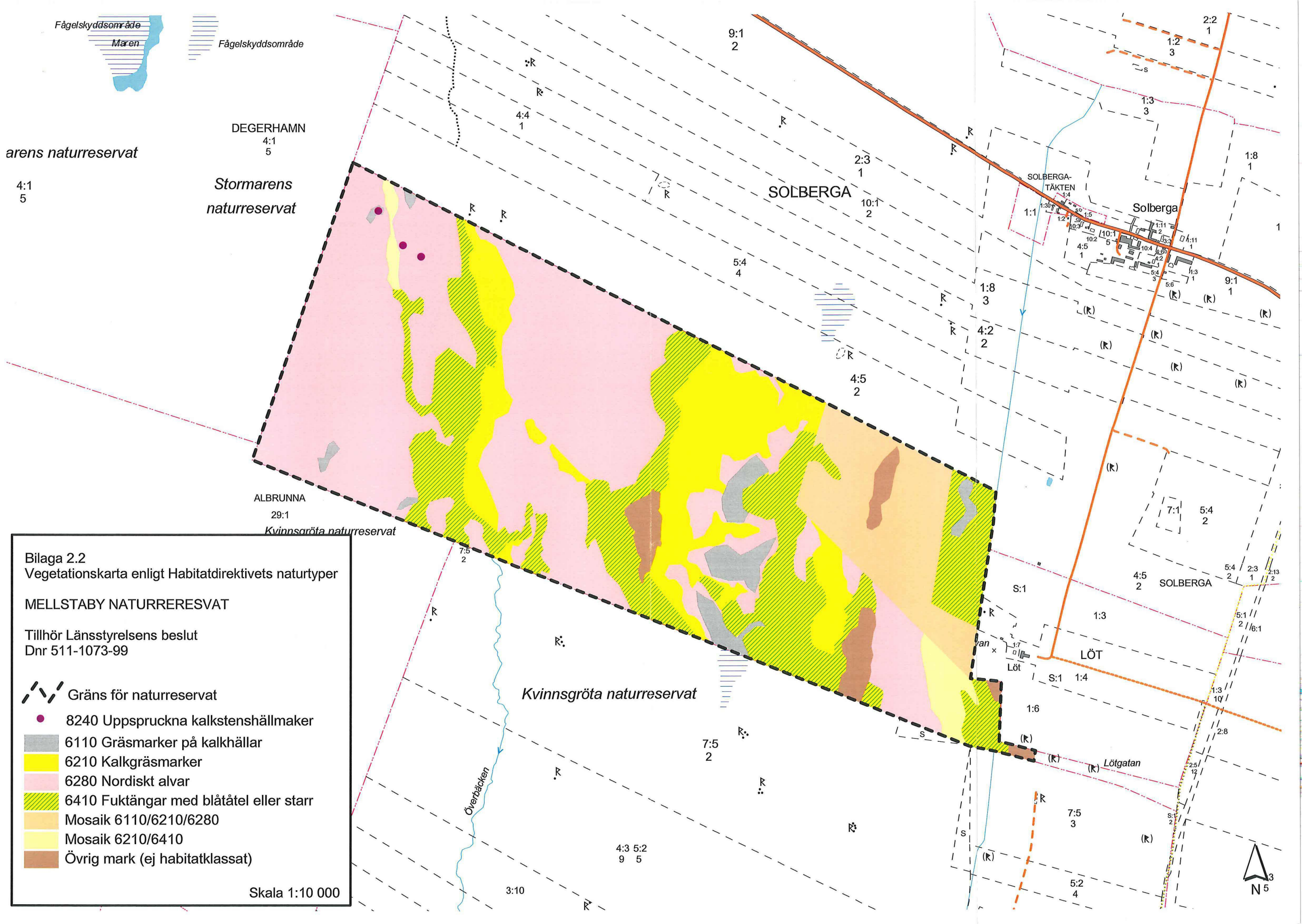
4:5
2

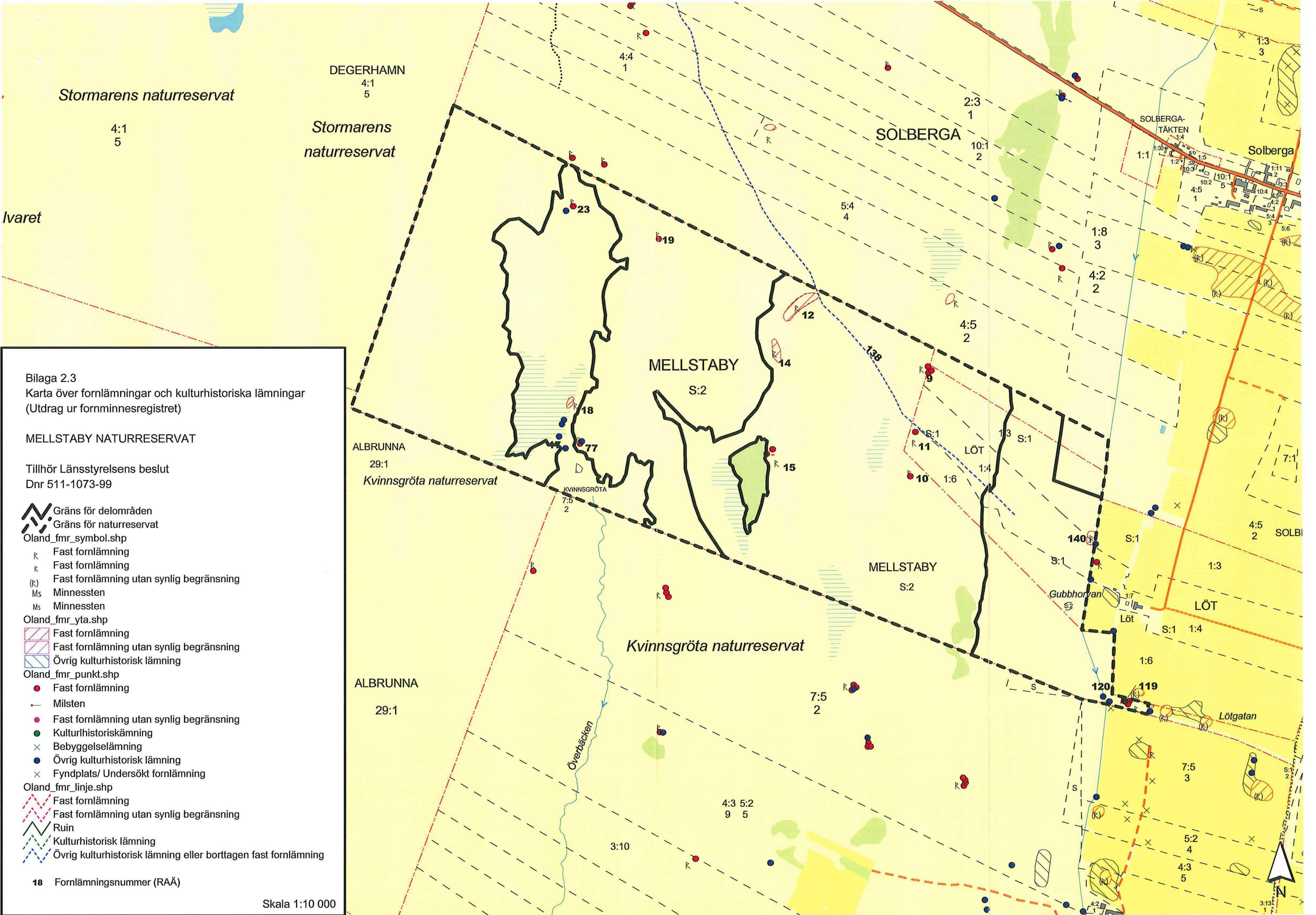
R

S:1

LÖT
N
1:4

1:3

BILAGA 3

REFERENSLISTA

- Ahlén, I. & Tjernberg, M. (red.) 1996. Rödlistade ryggradsdjur i Sverige – Artfatkta. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Axelsson, R., Janzon, K. och Rahmqvist, S. 1996. Det medeltida Sverige. 4:3 Öland. Riksantikvarieämbetet.
- Carlsson, D. 1987. Regionindelning av det agrara kulturlandskapet i Sverige. Ur: Natur- og kulturlandskapet i arealplanläggningen. I. Regionindelning av landskap. Nordiska Ministerrådet Miljörapport 1987:3.
- Cederberg, B. och Löfroth, M. (red.). 2000. Svenska djur och växter i det europeiska nätverket Natura 2000. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Enskifte å utägor, 1829 (1822), Mellstaby, Gräsgårds sn, akt 28 Lantmäteriet i Kalmar
- Forslund, M. (red.) 2001. Natur och kultur på Öland. Länsstyrelsen Kalmar län. Historiskt kartöverlägg kartblad 3G8i ÖSA, kulturmiljöfunktionens arkiv, Länsstyrelsen i Kalmar
- Hylander, K. 1994. Våtmarksinventering av Öland 1993. Länsstyrelsen i Kalmar län. Meddelanden 1994:3.
- Knutsson, T. 1993 (?). Djur och natur i Gräsgård. Ur: Holdar, C.G (red.), Gräsgård mellan hav och hed.
- Länsstyrelsen i Kalmar län. 1989. Naturvårdens riksintressen. Öland.
- Länsstyrelsen i Kalmar län. Kulturmiljövårdens riksintressen, Mörbylånga kommun. Meddelande 1997:32.
- Löfroth, M. 1997. Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000. Naturvårdsverket.
- Naturvårdsverket, 1997. Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet.
- Påhlsson, L. (red.) 1998. Vegetationstyper i Norden, 3 uppl. TemaNord 1998:510. Nordiska Ministerrådet.
- Påhlsson, L. (red.). 1999. Markanvändningsformer och vegetationstyper i nordiska odlingslandskap. TemaNord 1999:555. Nordiska Ministerrådet.
- Riksantikvarieämbetets (RAÄ) fornminnesregister

BILAGA 4**ARTLISTA**

Förteckning över känd förekomst av rödlistade arter samt vissa andra intressanta arter inom Mellstaby naturreservat.

Rödlistekategorier enligt den nationella rödlistan fastställd av Naturvårdsverket 2000. Rödlistekategori: EX = utdöd (extinct), RE = försvunnen (regionally extinct), CR = akut hotad (critically endangered), EN = starkt hotad (endangered), VU = sårbar (vulnerable), NT = missgynnad (near threatened), DD = kunskapsbrist (data deficient).

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Rödliste- kategori	Signalarts- värde
Kärlväxter			
<i>Artemisia oelandica</i>	alvarmalört	NT	
<i>Euphorbia exigua</i>	småtörel	NT	
<i>Helianthemum oelandicum</i>	ölandssolvända	NT	
<i>Holosteum umbellatum</i>	fågelarv	VU	
<i>Lychnis alpina</i> ssp. <i>oelandica</i>	fjällnejlika		
<i>Orobanchë alba</i>	timjansnyltrot	NT	
<i>Plantago tenuiflora</i>	dvärgkämpar	EN	
<i>Silene uniflora</i> ssp. <i>petraea</i>	alvarglim	NT	
<i>Thalictrum simplex</i> ssp. <i>tenuifolium</i>	smalruta	DD	
Kryptogamer			
<i>Dermoloma josserandii</i>		NT	
<i>Gastrum berkeleyi</i>	sträv jordstjärna	VU	
<i>Gastrum rufescens</i>	rödbrun jordstjärna	NT	
<i>Hygrocybe colemanniana</i>	brun ängsvaxskivling	NT	
<i>Hygrocybe glutinipes</i>	slemvaxskivling	NT	
<i>Hygrocybe spadicea</i>	dadelvaxskivling	NT	
<i>Sowerbyella imperialis</i>	gul rotskål	NT	
Djur			
<i>Bryodema tuberculata</i>	rosenvingad gräshoppa	VU	
<i>Calidris alpina schinzii</i>	sydlig kärrsnäppa	VU	
<i>Pluvialis apricaria</i>	ljungpipare		
<i>Sphingonotus caerulans</i>	blåvingad gräshoppa	NT	
<i>Tanyrastix stagnalis</i>	hällkarsräka	NT	

BILAGA 5

KONSEKVENsutREDNING

Konsekvensutredning enligt 27 § verksförordningen (1995:1322) av förslag till föreskrifter för Mellstaby naturreservat

Bakgrund

Länsstyrelsen avser att besluta om att bilda Mellstaby naturreservat. Enligt 27 § verksförordningen skall Länsstyrelsen göra en konsekvensutredning av de föreskrifter som har karaktären av normföreskrifter, d v s de som riktar sig till allmänheten.

Syftet med föreskrifterna

Föreskrifterna innebär vissa vistelsebestämmelser för allmänheten i området. Syftet är att trygga ändamålet med reservatet så att skador på naturvärdena inte uppstår.

Effekter

Påverkan på allmänhetens friluftsliv bedöms vara mycket begränsad.

Kostnader

De föreslagna föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken bedöms inte medföra några kostnader av betydelse för vare sig allmänheten, markägaren eller kommunen. Kostnaden för skyltning finansieras genom Naturvårdsverkets anslag för skötsel av naturvårdsobjekt.

BILAGA 6

Upplysning om kungörelsedelgivning

Kungörelse ska inom tio dagar från beslutsdatum införas i ortstidning.

Delgivning anses ha skett den dag kungörelsen var införd i ortstidning, under förutsättning att kungörelsen var införd inom tio dagar från dagen för detta beslut.

Hur man överklagar hos regeringen

Om Ni är missnöjd med länsstyrelsens beslut kan Ni överklaga detta hos regeringen. Det gör Ni genom en skrivelse till regeringen, miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet, men Ni ska lämna/skicka skrivelsen till Länsstyrelsen i Kalmar län.

Tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange ärendets nummer (diarienummer) kommun och fastighetsbeteckning. Redogör för dels varför Ni menar att länsstyrelsens beslut är felaktigt och dels för vilken ändring i beslutet Ni vill ha.

Överklagan måste ske senast tre veckor efter den dag kungörelsen var införd i ortstidning, annars kan Ert överklagande inte prövas. Ni undertecknar skrivelsen och uppger namn, postadress och telefonnummer och sänder den till länsstyrelsen.

Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Ert överklagande, så bör Ni skicka med detta.

Ni kan anlita ombud att sköta överklagandet åt Er.

Observera att Er skrivelse ska lämnas/skickas till Länsstyrelsen, Malmbrogatan 6, 391 86 Kalmar.

För ytterligare upplysningar kan Ni vända Er till länsstyrelsen.